

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆ: ಒಂದು ಅವಲೋಕನ ಡಾ.ಶರತ್.ಎ.ಎಂ.¹

ಪೀಠಿಕೆ

ಕೃಷಿಯು ಮಾನವನ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಪುರಾತನವಾದ ಕಸುಬಾಗಿದ್ದು ಜಗತ್ತಿನ ಬಹುಜನರ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಇತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ದೇಶಗಳಂತೆ ಭಾರತವೂ ಸಹ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ದೇಶವಾಗಿದ್ದು ಶೇಖಡಾ 58ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ಕೃಷಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷಿಯು ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬೆನ್ನಲುಬಾಗಿದ್ದು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೊಡುಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯು ಜೀವನಾಧಾರ ಕಸುಬಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದು “ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯ” ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಭಾರತವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಕೃಷಿಯು ಮಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಆಡುವ ಜೂಜಾಟವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ರೈತರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದೆ. ಶುಂಠಿಯು ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದು, ಮೊದಲು ಇದನ್ನು ಮೊದಲು ದಕ್ಷಿಣ ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಂತರ ಸ್ಪೆನ್, ಐರ್ಲೆಂಡ್, ಏಷ್ಯಾ ತರುವಾಯ ಪಶ್ಚಿಮ ಆಫ್ರಿಕಾ ಮತ್ತು ಕೆರಿಬಿಯನ್ ದೇಶಗಳಿಗೂ ಹರಡಿತು. ಶುಂಠಿಯು ಮೊದಲು ಯುರೋಪಿಗೆ ಭಾರತದಿಂದ ರಫ್ತಾದಾಗ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು ಹಾಗಾಗಿ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಬೆಳೆಯು ವ್ಯಾಪಿಸಿತು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಭಾರತವು ಉಷ್ಣಾಂಶ ವಲಯದಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದರಿಂದ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರತು ಪಡಿಸಿದರೆ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಶುಂಠಿಯನ್ನು ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಎರಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಕರ್ನಾಟಕ, ಕೇರಳ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ತಮಿಳು ನಾಡು ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅನೇಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಹಾಸನ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶುಂಠಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಮರ್ಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ

- ಶುಂಠಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು.

¹ ಉಪನ್ಯಾಸಕ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

- ಶುಂಠಿ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಕೃಷಿಕರ ಜೀವನದಲ್ಲಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.
- ಶುಂಠಿ ಬೇಸಾಯ ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು.

ದತ್ತಾಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ದ್ವಿತೀಯ ಮೂಲಗಳಿಂದ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಶುಂಠಿ ಬೇಳೆಯು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ: 1 ರಾಜ್ಯವಾರು ಶುಂಠಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಪ್ರಮಾಣ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ರಾಜ್ಯಗಳು	ವರ್ಷಗಳು				(ಹೆಕ್ಟಾರ್ ಭೂ ಪ್ರದೇಶ) ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ					
		2012-13		2013-14		2014-15		2015-16		2016-17	
		ಭೂಮಿ	ಉತ್ಪಾದನೆ	ಭೂಮಿ	ಉತ್ಪಾದನೆ	ಭೂಮಿ	ಉತ್ಪಾದನೆ	ಭೂಮಿ	ಉತ್ಪಾದನೆ	ಭೂಮಿ	ಉತ್ಪಾದನೆ
1	ಅಸ್ಸಾಂ	17839	136825	15683	122307	18197	15950	16306	141441	18733	166536
2	ಗುಜರಾತ್	4395	70646	4395	70646	5343	116950	4679	102577	6500	100500
3	ಕರ್ನಾಟಕ	16514	57799	15711	500543	30787	89440	29285	109339	29285	109340
4	ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ	7000	57000	7000	57000	7000	57000	7650	56575	7650	56575
5	ಮೇಘಾಲಯ	9442	56801	9642	62994	9777	63560	9911	65979	9936	66366
6	ಸಿಕ್ಕಿಂ	9250	51560	9300	52110	9300	52110	10030	54990	12300	55900
7	ಮಿಜೋರಾಂ	7280	28390	7280	28390	7650	31200	8067	31682	8207	59994
8	ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ	11500	25000	11500	25000	11500	25000	11893	129018	13000	138000
9	ಕೇರಳ	4505	22064	4436	21249	4800	22990	4986	22044	4500	20000
10	ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ	2357	18407	358	1369	427	1220	363	958	509	1770
11	ತೆಲಂಗಾಣ	-	-	1771	12729	2186	16540	1828	11901	2500	12340
12	ಉತ್ತರಾಕಂಡ್	2355	23440	2355	23440	2355	23440	2055	19599	2055	19599
13	ಒರಿಸ್ಸಾ	15844	35000	15844	35000	15844	35000	15844	35000	14200	34230
	ಒಟ್ಟು	134430	669350	138200	633160	153100	795820	156910	1025110	164850	1081430

ಮೂಲ: ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿ

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ ದೇಶದ ಒಟ್ಟು 13 ರಾಜ್ಯದ ಶುಂಠಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದು, ಕರ್ನಾಟಕ 3ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಅಸ್ಸಾಂ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮೊದಲನೆ ಮತ್ತು ಎರಡನೆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು 2012-13ರಲ್ಲಿ 16514 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಬಳಸಿದ್ದು, 57,799 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ಮುಂದುವರೆದಂತೆ 2016-17ರಲ್ಲಿ 29285 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದು 1,09,340 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ 2012-13ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಬಳಸಿದ ಭೂಮಿಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಗಣನೀಯ ಬದಲಾವಣೆಯು ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಏರಿಳಿತಗಳು ಉಂಟಾಗಿರುವುದನ್ನು ಈ ಕೋಷ್ಟಕವು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ: 2 ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಶುಂಠಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಪ್ರಮಾಣ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ವರ್ಷಗಳು				(ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಭೂ ಪ್ರದೇಶ) ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ					
		2012-13		2013-14		2014-15		2015-16		2016-17	
		ಭೂಮಿ	ಉತ್ಪಾದನೆ	ಭೂಮಿ	ಉತ್ಪಾದನೆ	ಭೂಮಿ	ಉತ್ಪಾದನೆ	ಭೂಮಿ	ಉತ್ಪಾದನೆ	ಭೂಮಿ	ಉತ್ಪಾದನೆ
1	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	54	540	48	480	42	420	39	390	18	151
2	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ	163	1514	164	1695	196	1715	139	1411	136	1377
3	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	16	163	15	153	10	100	16	98	31	326
4	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	-	-	-	-	17	52	-	-	-	-
5	ದಾವಣಗೆರೆ	20	78	24	78	36	392	40	432	40	432
6	ಕೋಲಾರ	163	1837	172	2064	163	1837	163	1837	167	1837
7	ರಾಮನಗರ	66	660	64	635	31	490	55	850	67	736
8	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	5179	51790	6850	68500	5444	54440	5784	57840	5892	58920
9	ತುಮಕೂರು	3	36	9	108	8	88	5	60	14	123
10	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	-	-	-	-	16	160	77	558	37	260
11	ಬೆಳಗಾಂ	52	488	53	530	57	560	102	1015	70	639
12	ಬಿಜಾಪುರ್	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	ದಾರವಾಡ	-	-	-	-	-	-	-	-	2	90

14	ಗದಗ್	-	-	1	15	2	30	7	95	13	119
15	ಹಾವೇರಿ	825	9075	806	8025	758	7561	765	8369	875	12731
16	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	204	5066	560	13991	384	9984	372	2672	348	9589
17	ಬಳ್ಳಾರಿ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	ಬೀದರ್	2292	2920	2412	24120	2348	23480	2282	31640	2445	33772
19	ಗುಲಬರ್ಗ	247	2470	252	2506	291	2690	266	2495	265	2451
20	ಕೊಪ್ಪಳ	1	11	2	22	-	-	14	154	17	187
21	ರಾಯಚೂರು	-	-	-	-	-	-	-	-	5	5
22	ಯಾದಗಿರಿ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23	ಚಾಮರಾಜನಗರ	70	700	79	790	86	860	94	940	94	940
24	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	1386	10024	1394	15061	1450	16330	1810	20724	1312	16038
25	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	315	3217	306	1352	290	2536	266	2330	234	2125
26	ಹಾಸನ	34073	333360	13873	152248	7065	73965	15936	176275	14176	86598
27	ಕೊಡಗು	2029	24021	2047	24564	1191	14885	1528	19100	1522	19025
28	ಮಂಡ್ಯ	370	3582	359	3610	347	3488	404	4040	404	4040
29	ಮೈಸೂರು	1987	17878	2413	22673	2946	26906	3015	30721	3958	44314
30	ಉಡುಪಿ	99	1126	84	948	60	686	49	492	49	486
	ಒಟ್ಟು	49614	496556	31986	345971	23211	243654	33027	371538	32190	267315

ಮೂಲ: ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿ

ಈ ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಹಾಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಶುಂಠಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶುಂಠಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನೋಡಬಹುದಾದರೆ 2010-11ರಲ್ಲಿ 5179 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ನಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು ಒಟ್ಟು 51790 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್‌ನಷ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಭೂಮಿಯ ಬಳಕೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಅದೇ ರೀತಿ ಒಟ್ಟು 2014-15ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 267315 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 32190 ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ: 3 ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶುಂಠಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಪ್ರಮಾಣ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	ವರ್ಷಗಳು						(ಹೆಕ್ಟರ್ ಭೂ ಪ್ರದೇಶ) ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ					
		2011-12		2012-13		2013-14		2014-15		2015-16		2016-17	
		ಭೂಮಿ	ಉತ್ಪಾದನೆ	ಭೂಮಿ	ಉತ್ಪಾದನೆ	ಭೂಮಿ	ಉತ್ಪಾದನೆ	ಭೂಮಿ	ಉತ್ಪಾದನೆ	ಭೂಮಿ	ಉತ್ಪಾದನೆ	ಭೂಮಿ	ಉತ್ಪಾದನೆ
1	ಭದ್ರಾವತಿ	82	820	21	210	35	350	75	750	88	880	48	480
2	ಹೊಸನಗರ	1055	10550	1355	13550	965	9650	949	9490	1226	12260	1020	10200
3	ಸಾಗರ	1105	11050	978	9780	940	9400	841	8410	870	8700	972	9720
4	ಶಿಕಾರಿಪುರ	1578	15780	833	8330	1387	13870	1541	15410	1371	13710	1602	16020
5	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	819	8190	697	6970	932	9320	831	8310	947	9470	841	8410
6	ಸೊರಬ	2021	20210	1376	13760	1033	10330	1416	14160	1271	12710	1080	10800
7	ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ	190	1900	190	1900	152	1520	131	1310	119	1190	75	750
	ಒಟ್ಟು	6850	68500	5450	54500	5444	54440	5784	57840	5892	58920	5638	56390

ಮೂಲ: ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗದ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶುಂಠಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ 2011 ರಿಂದ 2017ರ ವರೆಗಿನ ಶುಂಠಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಬಳಕೆಯಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೆಕ್ಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯು 7 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು 2016-17ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕಾರಿಪುರವು ಮೊದಲನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, ಸೊರಬ ದ್ವಿತೀಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಭದ್ರಾವತಿ ಕೊನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಸೊರಬ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 2011-12ರಲ್ಲಿ 2021 ಹೆಕ್ಟರ್ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದು, 2016-17ರಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಬಳಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣ 1080ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಶಿಕಾರಿಪುರದಲ್ಲಿ 2011-12 ರಲ್ಲಿ 1578 ಹೆಕ್ಟರ್ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದೆ 2016-17ರಲ್ಲಿ 1600 ಹೆಕ್ಟರ್ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾದ ಪ್ರಮಾಣದ ಏರಿಕೆ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಬಳಕೆ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ.

ಉಳಿದಂತೆ ಹೊಸನಗರ, ಸಾಗರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಮಾಣದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಭದ್ರಾವತಿ ಮತ್ತು ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ಶುಂಠಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ 2011-12ರಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೂಮಿಯ ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಸಲಹೆಗಳು

ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶುಂಠಿ ಕೃಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ಶುಂಠಿ ಬೆಳೆಯುವ ಕೃಷಿಕರು ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಕರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

- ಶುಂಠಿ ಬೆಳೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸರ್ಕಾರವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದ್ದು, ಶುಂಠಿ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು ಹಾಗೂ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಶುಂಠಿ ಕೃಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನೀಡಬೇಕು.
- ಶುಂಠಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಇದನ್ನು ರಫ್ತು ಮಾಡಲು ಉತ್ತೇಜಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಶುಂಠಿ ಬೆಳೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.
- ಶುಂಠಿ ಬೆಳೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಶುಂಠಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.
- ಶುಂಠಿ ಬೆಳೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ತುಂತುರು ನೀರಾವರಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು.
- ಶುಂಠಿ ಬೆಳೆಯ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರೆ ಬೆಳೆ ವಿಮೆ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ಉಪ ಸಂಹಾರ

ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಶುಂಠಿ ಬೇಸಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಶುಂಠಿ ಬೇಸಾಯವು ರೈತರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಇದೊಂದು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ. ರೈತರ ಪ್ರಕಾರ ಕಡಿಮೆ ನೀರಾವರಿಯಿಂದ ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಶುಂಠಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಎರಡರಿಂದಲೂ ಸಹ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿ ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಗೊಬ್ಬರದ ಬಳಕೆ, ಕ್ರಮಿನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆ ಉತ್ತಮವಾದ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿ ಬೆಳೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗ್ರತೆ ಇದ್ದು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿಯ

ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಏರಿಳಿತಗಳು ಕಂಡು ಬಂದರೂ ಸಹ ರೈತರು ಶುಂಠಿ ಬೆಳೆಯಲು ನಿರುತ್ಸಾಹ ತೋರುತ್ತಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಳೆ ಎಂದೇ ಕರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- Ginger farming guide. (2019). Food and Agriculture Organization of the United Nations, Bangkok.
- Gurung C & Gurung N. (2006). The social and gendered nature of ginger production and commercialization: A case study of the Rai, Lepcha and Brahmin-Chhetri in Sikkim and Kalimpong, West Bengal, India, Available in http://www.idrc.ca/en/ev-93075-201-1-DO_TOPIC.html.
- Gurung N, (1999). Ginger Diseases in Sikkim, Farmers' Perception and Cultural Practices, Department of Horticulture and Indo Swiss Project Sikkim, Gangtok, Sikkim.
- Karuppaiyan R, Rahman H, Avasthe RK & Kumar A. (2008). Farm implements and machineries suitable for Sikkim, ICAR Research Complex for NEH Region, Sikkim Centre, Gangtok.
- ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಕೆಯಿಂದ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿ.